

බිලාර කේතීය ජාතකය

තවද කාලනුයවර්තිවූ සර්වධර්මයෙන් සර්වාකාරයෙන් දත්තාවූ සර්වඝයන් වහන්සේ ඒක්තවනාරාමයෙහි වැඩවසන සමයෙහි දත්තී අනුහව කරන්නාවූ හික්ෂුකෙණෙකුන් වහන්සේ අරහය මේ ජාතකය දක්වන ලද.

එක්තරා හික්ෂුකෙණෙකුන් වහන්සේ බත් ආලෝපයක්වත් උප්පතක් වත් යම්දෙයක් දත්තී වළදනසේක. උන් වහන්සේ දත්තී වළදන නියාව එක් දවසක් දමිසහා මෙශ්චපයෙහි රස්ව උන්නාවූ හික්ෂුන් වහන්සේ ඇවත්තේ අසවල් හික්ෂුව දත්තී මිසක් අනුහව නොකරනි කියාම කථාව කොට උන්සේක. එතනට සර්වඝයන් වහන්සේ වැඩ වදාරා මහණෙනි මා එන්නාට පුර්වහාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුත්තව උනුදයි විවාරා එපවත් අසා මහණෙනි මේ කියන්නාවූ හික්ෂුහූ මහා ලෝහිය මාගේ අවවාදය අසා ඒ ජාතියෙහි ලෝහිකම් අලහ. එසේ හෙයින් මේ ජාතියේන් ලෝහිකම් තැක්තේ වේදයි වදාරා ඒ කෙහෙදයි ආරාධිත වූ සර්වඝයන් වහන්සේ ඉකුත් වත් දක්වා වදාලසේක.

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බුජ්මදත්ත නම් රෑප්පරුකෙණෙකුන් රාජ්‍යය කරණ සමයෙහි ඒ නුවර එක්තරා සිවානකෙණක් සයදමහල් කරවා දත්තී තමාගේ පුතාට කියන්නේ මාසම දත්තී සිල්රකුවයි පුතාට හාර කොට තෙමම මියගොස් ගකුහවනයෙහි ගකුහවනයෙම් ගකුදේවින්දුව ඉපද දිවුපුරු විදිනා කල්හි ඔහුගේ කුමාරයන් සිටුසේසන් උදින් පියානන්සේම දන්පින් කොට මියගොස් වන්දපුතුව උපන්නේය. ඔහුගේ පුතාත් එසේම දන්පින් කොට මියගොස් සූර්යදිව්පුතුව උපන්නේය. ඔහුගේ පුතාත් එසේම දන්පින් කොට මියගොස් සූර්යදිව්පුතුව උපන්නේය. ඔහුගේ පුතාත් එසේම දන්පින් කොට මියගොස් මාතලි දිව්පුතුව උපන්නේය. ඔහුගේ පුතාත් එසේම දන්පින් කොට මියගොස් පංචකිඛ දිව්පුතුව උපන්නේය. ඔහුගේ පුතා වනාහි තමාගේ පරම්පරාවෙන් ආවාවූ දාන වාහනය නසා දන්හල් ගිණිපියා ආ ජනයන් බොටුව අල්වාදමා මේ නියායෙන් තදපරුෂව කිසිදායාවක් තැක්ව යටත්පිරිසෙයින් තනාගක් තෙලෙහි ගාලාවත් එක්කෙණෙකුන්ටත් නොදී මසුරුව වාසය කරන්නාහ. එසේ හෙයින් උන්ට බිලාරකාමිය සිවානෝයයි කියා මෙනමින් ප්‍රසිද්ධ දවස් අරිනාහ. එක් දවසක් ගකුදේවින්දුතෙම මම කුමක් පිණිස මෙසා සම්පත් උද්දේනැයි දිවැසින් ලොව බලන්නාහු බරණැස් නුවර සිවුකුලයෙහි ඉපිද දත්තී දි උපන් නියාව දක මාගේ පුතනුවෝ කොයිදයි කොතැන්හි උපන්දේහෝයි බලා වන්ද දිව්පුතුව උපන්නියාව දක උන්ගේ පුතනුවෝ කොයි උපන්දේහෝයි බලා සූර්ය දිව්පුතුව උපන් නියාව දක උන්ගේ පුතනුවෝ කොයි උපන්දේහෝයි බලා පංචකිඛ දිව්පුතුව උපන් නියාව දක ඔහුගේ පුතා කොයි උපන්දේහෝයි බැලුවාහු පරම්පරාවෙන් ආවාහු දන්හල් දාවා සිගන්නන් මරා එහුබදවා ලෝහිව වසතියි දක මා දක්වා මේ දිව්පුතුයන් සතරදෙනත් මමත් ගොයින් ලෝහිකම් අරවාපියා එම් සිතා වන්ද සූර්ය මාතලි පංචකිඛ දිව්පුතුයන් සතරදෙනා තමන් කරා කැදවා කියන්නාහු අපගේ දානාවානය නසා ලෝහිව වාසය කෙරෙනි එසේහෝයින් අපි පස්දෙනා උන්කරා ගොයින් උන්ගේ ලෝහය අරවා දත්තී පින් කරණා නියායෙන් සලස්වා එම්මැයි කියා අපි පස්දෙනා එකවිට ගියකළ හයින් මුර්ජාවෙයි එකවිට නොගොයින් එක්කෙණෙකුන් නියායෙන් බුජ්මණ වේගයෙන් යම්හයි කියා සිවානන් රජගෙට අවුත් තමන්ගේ ගෙට ගියකළ යම්හයි කථාකාට සිවානන් තමන්ගෙට අවුත් සන්වෙති දොරටුවේ විවිධ බලබලා සිරිකලට ගකුයෝ බුජ්මණ වේගයෙන් අවුත් සිවානන්ගේ සම්පයට පැමිණ සිවාණෙනි සාදුකෙන් ඉතාම පිචිතව ගියෙමි. මාගේ දුක්ඩා නිවා දෙවයි කි කල්හි සිවානෝ ගකු බුජ්මණයා කි බස හා සමග මාගේයයි පිසුබතුන් නිමාගියේය. පිසන්ට සාංචින් තැක්තැයි කිහි. ගකුබුජ්මණයා කියන්නේ සිවාණෙනි මා කියන්නාවූ සොලෝවෙක් ඇතැ අසවයි බුජ්මණයා කිය. සිවානෝ මට සොලාවෙන් ප්‍රයෝගන කිම්ද මම නොඅසම් කිවත් බුජ්මණයන් වලක්ව වලක්වා කියන්නාහු පින්වත් මහසිවානෙනි පිස අනුහව නොකරන්නාවූ සන් පුරුෂයෝ හිගාල හෝජනය දෙනුකැමැතිවෙති උදාකළාව නොකරෙනි පිස අනුහව කරන්නාවූ තොපි තොපගේ වස්තුව ඇතිව තිබැද්ද තමා සම්පයට පැමිණියාවූ යාවකයන්ට දන්නොදෙවි නම් එසේ නොදීම තොප වැන්නවුන්ට සුදුසු නොවන්නේය. දානමානාහි මසුරු බැවින් පුමාද බැවින් යන මේ දෝගදෙකින්ම නොදෙන්නාහ. කුසල් කැමැත්තවූ නුවනැත්තාවූ සන්වයන් විසින් ස්වල්පවූ දෙය බරමයෙක් ඇතිනම් එයින් හාග යක් වත් දියයුත්තේයයි කිහි.

එබස් අසා සිවානෝ ගෙටවැද ඉදුවයි යන්තමක් ලබන්නේ වේදයි කිය ගකුබුජ්මණයෝ ගෙට වැද සිවානන්ට තමන් කාරණය මෙනහි කරමින් සේලෝව කිය කියා උන්නාහුය. ඉක්තින් වන්ද දිව්පුතුයෝ අවුත් බත් ඉල්වා තොපට බත් තැක්තැයි යවයි කි කල්හි මහ සිවාණෙනි ඇතුළගෙයි එක් බමුණෙක් සිරින් පවරා

දන්දෙන තෙනකැයි සිතිම්. එසේ හෙයින් මමත් ගෙට වඳුම් කිහි. බමුණන්ට දෙන දනෙක් නැත මෙතන නොසිට පලායවයි සිටානන් කියමින් සිටියදී එසේ විනම් සෞලෝචක් කියන්නාවූ වන්ද දිව්‍යප්‍රත්‍යාගෝ මසුරුසින් ඇත්තාවූ සත්වතෙම යම් ක්‍රුඩා පිපාස දෙකට හයින් හයපත්ව දන් නොදෙන්නාවූ සත්වයාට ඒ තෙම හයනාවන්නේය. කුමක් තිසාදයන් මම මා සත්තක වස්තුව අනුන්ට දන්දීපියා ක්‍රුඩා පිපාස දෙකින් පිඩිතවම දැයි සිතා හයපත්වේද ඒ ක්‍රුඩා පිපාස සංඛ්‍යාතවූ හය අජානවූ සත්වයා උපන් තැනැහි මෙලාව පරලාව දෙකෙහිම පිඩාවට පමුණුවන්නේය. ඉතා දිලිං බවත් පමුණුවන්නේය. එසේ හෙයින් තමාගේ සත්තානයෙහි උපන් මාත්ස්‍යය මලය මැඩිගෙණ තුවනැත්තාවූ සත්වයින් විසින් දන්දියයුත්නේය. සියලු සත්වයන්ට කශල නම් බලවත් පිහිටෙක් වන්නේයයි කිහි. එබස් අසා සිටානන් විසින් එව ගෙට වැද ඉඥව මදක් ලබන්නේ වේදැයි කි කළේහි වන්ද දිව්‍ය ප්‍රත්‍යාගෝ මගට වැද ගතුයන් සම්පූර්ණයෙහි උන්නාහ. ඉක්තින්තෙන් මදක්කල් යවා සුරුය දිව්‍යප්‍රත්‍යාගෝ බත් ඉල්වා සිට කියන්නාවූ ආනය නම් මත්ස්‍යමණ්ඩිලය මැඩිගෙණ දියයුතු හෙයින් නොදිය හැකි දෙයක් වන්නේය. නැවතද දානය නම් යුද්ධයක් හා සමාන වන බැවින් නොකොට හැකි කාරියෙක් වන්නේය. එසේ හෙයින් නොදිය හැක්කක් කරන්නාවූ සත්පුරුෂයේ දන්දිගත නොහෙන්නාහ. එසේ හෙයින් සත්පුරුෂ බේඟි සත්වරයන්ගේ ස්වභාව අනුසත්වයන් විසින් ගතනොහැක්කේය, මේ කාරණයෙන් සත්පුරුෂයන්ගේ ගතිය ම මෙයින් පරලාව ගියකළේහි වෙනවෙනම වන්නේය. අසත්පුරුෂයේ තමා මාත්ස්‍යය වශයෙන් දන්නොදී තරකයට යන්නාහ. සත්පුරුෂයේ දාන එලය තමන්ට ප්‍රත්‍යාග්‍යව දෙනන හෙයින් මත්ස්‍යනාව දන්දී ස්වරුගලෝකයෙහි උපදානාහයි ධර්මදේශනා කළහ. එබස් අසා සිටානේ අනිකක් කියා කොටගත හැකිකාරණය නොදුක එසේවී නම් ගෙට වැද සම්පූර්ණ ඉඥව මදක් ලබන්නා වේදැයි කිය.

ඉක්තින්තෙන් මදක්කල් යවා මාතලී දිව්‍යප්‍රත්‍යාගා අවුත් බත් ඉල්වා නැත පලා යවයි කි කළේහි එබස් හා සමග අවවාද වශයෙන් කාරණා කියන්නේ මහා සිටානොහි මේ ලෝකයෙහි සමහර තුවනැත්තාවූ සත්වකෙනෙක් තමන්ගේ ගෙවල ස්වල්පව තිබේදී දන්දෙනු කැමැත්තාවූවෙති. සමහර සත්වකෙනෙක් තමන්ගේ වස්තුව බොහෝවේන් දන්දෙනු කැමැත්තාහ. එසේ හෙයින් මේ ලෝකයෙහි කම්පල අදහා දෙනලද්දාවූ සැන්දක් පමණවත් මහත්වල මහානිස්‍ය වන බැවින් සහසින්ගේ දානය හා සමානවන්නේයයි කිහි. එබස් අසා සිටානේ එසේ විනම් ගෙටවැද ඉඥවයි කිය. ඉක්තින්තෙන් මදක්කල් යවා පංචික දිව්‍යප්‍රත්‍යාගා අවුත් බත් ඉල්වූහ. නැත පලා යවයි කි කළේහි මම තාගේ ගෙට ගොසින් දුන්දෙය ගොවිරි එකකි කිමිද මේ ගෙය බමුණන්ට ආරාධනාකොට දන්දෙන තෙනකැයි කියා සිටානන්ට ධර්මදේශනා කරන්ට පටන්ගත්තාවූ මෙසේ කිහි. සිටානොහි මේ ලෝකයෙහි යම් සත්වයේ තිබේද සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිරේද ගමසිගා ඇවිද වී සාල් ආදිවූ දෙයෙන් හා බත් ආදියෙන් ඡ්‍රීවත් වේද වනයේ ආවිද එලා එල ආදිවූ දෙය ගෙණවුත් ඡ්‍රීවත් වේද එසේ ඇවිලි ආහාරයෙන් ඡ්‍රීවත් වන්නාවූ සත්වයාත් ධර්මයෙහි හැසිරෙන්ම වෙය යම් සත්ව කෙනෙක් තමාගේ වස්තුව ස්වල්පව තිබේදී ධාම්ලිකවූ ගුමණ බ්‍රාහ්මණයන් හා දුරි මේ යාවකයන්ට දන්දේද එම ස්වල්ප වස්තුවෙන් ප්‍රත්‍යාරාවන් පෝෂ්‍යය කෙරේද ඒ සත්වයාත් හැසිරෙන්නේ නම් වෙය මෙර මා හට හය හා පිඩා කොට නොබද කරවූ වරද ආදියෙන් වස්තු රස්කාට ද්වස දහසක් වස්තු වියදමිකාට දන්දෙනහෙයින් සහගුරායි නාම්වූ ඉසුරුමතුන් ලක්ෂයක් දෙනාගේ දානය දුහුමෙන් වස්තු උපදාවාගෙණ ඒ මනා වස්තුවෙන් දන් දෙන්නාවූ දුක්ඩිත මනුෂ්‍යයාගේ දානයෙන් සෞලාස්වන කොට්ඨාසයන් කොට්ඨාසයක් නො ආගන්ට කාරණා ක්වරේදයි විවාලාහ. ඉක්තින් එට කාරණා කියන්නාවූ පංචික දිව්‍යප්‍රත්‍යාගෝ සිටානොහි මේ ලෝකයෙහි සමහර සත්වකෙනෙක් ප්‍රාණසාතාදී දැ අකුශල ක්රමයෙහි පිහිටියාවූ අනුන් තලා මරා දුම්මුගුරුගෙණ නොබද අය ප්‍රාරුගෙණ සත්වයන් සත්තානයෙහි සෝක ඉපද්වීමෙන් සම්පත් රස්කාටගෙණ ඒ බලාත්කාරයෙන් උපයනා ලද වස්තුවෙන් ගුමණබ්‍රාහ්මණයන්ට දන්දෙන්නාහ. සත්වයන්ටද දන්දීව්‍යකාට උපදාවාගත් වස්තුවෙන් දෙනලද්දාවූ දානය දුහුමෙන් දෙන වස්තුවට සරිනොවන්නේය. මෙසේ යලෝක්ත් ක්‍රමයෙන් පරහට පිඩා කොට වස්තුව උපදාවාගෙණ දන්දෙන්නාවූ ලක්ෂයක් දෙනාගේ දානය දුහුමෙන් වස්තුව උපදාවා දන්දෙන දුරි ප්‍රාරුෂයාගේ දානය දුන් නාවූ කාරණා වශයෙන් සෞලාස්වන කොට්ඨාසයන් කොට්ඨාසයක් නො ආගන්ට ධර්මදේශනා කළහ. පංචිකයන්ගේ ධර්ම කරාව අසා සිටානේ එසේ විනම් යව ගෙට වැද ඉඥවයි මදක් ලබන්නේ වේදැයි කිහි.

එබස් අසා පංචික දිව්‍යප්‍රත්‍යාගෝ ගොස් ගතු බ්‍රාහ්මණාදී සතර දෙනාගේ සම්පූර්ණයෙහි උන්නාහ. ඒ වෙළෙහි ඩිලාල කොෂීය සිටානේ තමන්ගේ ගෙය කෙලුල කැඳවා කියන්නාවූ බමුණන් පස් දෙනාට

බොල්මුසු වී පස් නැලියක් දිපියවයි කිහි. යහපතැයි කියා කෙකිවි පස්නැලියක් ගෙණ ගියාය. බමුණේ පස්දෙන පස්නැලිය දක අපට ඒ එපායයි ලාභානොගත්තාහ. ලවා නොගත් නියාව කෙකි සිටානන්ට කිවාය. සිටානෝ නිවුවූ සාල් පස් නැලියක් ලවා පියවයි කිහි. එවිට කෙකි සාල් පස් නැලියක් ගෙණ ගියහ. බාහුමණයේ සාලුත් අප ලවා ගත්තේ නැතැයි කියා නොගත්තාහ. සාල්ලවා නොගත් නියාවත් සිටානන්ට කෙකි කිව බතකත් නම් අසුන්ට උයාපු නිවුවූසාලේ බත්ලා පියවයි කිහි. යහපතැයි කියා බමුණ්න් පස්දෙනා ඉදුවා අසුන්ට ඉවු නිවුවූ සාලේ බත්ලු ගමනේ බත් පිඩි කට තබා ගෙලත්තාක්මෙන් ඇස් උඩ ඉදුවා වැට් වැදුහිත්තාහ. කෙකි එමවිට බාහුමණයන් ඇස්ලඩ ඉදුවා වැට්වැදහොත් නියාවදුක මළහයි සිතා සිටානන්ට බමුණේ බත් ගිලේ ගැණී මලෝයයි කෙකි කිව සිටානෝ මට අප කිරතියෙක අසුකෙලක් සම්පත් ඇති සිටානෝ පූඩුමාලයට බමුණ්න් පස්දෙනාට ඉදුරා බත් පූගක් ලවාලිය නොගි අසුන්ට ගෙරි ජිවුන්ට පිසු බත්ලා බාහුමණයන් මරාප්‍රහයි ප්‍රසිද්ධ බොහෝ මට අප කිරතියෙක කියන්නාපු උන්ගේ තැට්වල නිවුවූ බත් හැර මට පිසු සුවද ඇල් සාලේ බත් තැට් පස්සෙලවයි කියේය. කෙකි ඒ නියාවට නිවුවූසාලේ බත් හැර සිටානන්ට පිසු බත් බමුණ්න් පස්දෙනාගේ තැට්වල ලුව සිටානෝ දොරකඩ වැද සිට යනළන බොහෝ මනුෂ්‍යයන් කැදවා කියන්නේ මේ බමුණ්න් පස්දෙනාට මට පිසු සුවද ඇල්සාලේ බත් ලැවිම්, බමුණේ නම් ලෙස්සී ජාතියෙක නිසා මහත්කොට බත්පිඩිකා ගිලේගෙණ මළහ. අපගේ වරදකින් මලගමනෙක් නොවයි තොපිහැම දැනුවයි සිටානෝ කිහි. එවිට බාහුමණයේ පස්දෙන බොහෝ මනුෂ්‍යන් එක්වූ නියාව දත් නැගී සිට එසේද සිටානෙනි තොපගේ මිවුන් ගෙරින් ඇදින්ට ඉවුන් අපිටලා දැන්තැට්වල කැකුල්සාලේ බත්ලා තොප කළද තොදැනුදයි කටතුවූ නිවුවූ සාලේ බත් පිඩු පස බිමට එලුහා. එවිට බොහෝ මනුෂ්‍යයේ හයපත් තොපගේ දානාධ්‍යය එකවිවරය, තොපගේ සත්මුතු පරම්පරාවේ පැවත ආකුශලයක් නැත්ල බොහෝ උත්සහයෙන් දෙවනවන්දානෙක මෙසේ වූ බාහුමණයන්ට තොපට පිසු බතින් බත්ලා යවාපුවාන් කවර වැරදි තොපසේ අදාළයෙකුත් නැතැයි කියා බොහෝ නින්දා කිහි. එවිට ගතු යෝ කියන්නාපු මේ සිටානෝ මෙතෙක් සම්පත් ඇතිව තිබැදේ අපට ලැබුනු බත් සැටිය මේ සම්පත කාගේ සම්පත්දයි දැනුදයි විවාලේය. එවිට මනුෂ්‍යයේ නොදැනුම්හයි කිහි. බාහුමණයේ කියන්නේ පැවත් පළමු මේ නැතින් අසුවල් සිටාන්න් තම ඇසුවිරුදියි විවාලාහ. ඇසුවිරු මනුෂ්‍යයේ ඇසුම්හයි කිහි. බාහුමණ කියන්නේ එසේ විනම් ඒ කුගලය කළාවූ සිටානෝ නම් ඒ කුසලමුලයෙන් ගකුහවනයෙහි උපන් ගකුයෙන් නම් මම්මයයි කියමින් සිටියදීම බාහුමණ වේෂය හැර පස් දෙනාම දිව්‍ය ආත්මහාවයෙන් සිට කියන්නාපු ඒ සිටානෝ නම් ගකුවූ මෙමය. මාගේ පුතුය නම් මාකළ කුගල්කොට වන්ද දිව්‍යපුතුව උපන්නේ තුළුය. තුළුවන්ගේ පුතුයානෝ එම මේ කුගලය කොට මාතලි දිව්‍යපුතුව උපන්නේ තුළුය, තුළුන් පුතුයානෝ එම කුගලය කොට පංචිඛ දිව්‍යපුතුය උපන්නේ තුළුය. මේ සිටාන්ගේ පියානෝය. එසේ හෙයින් මේ සම්පත් මාගේ සම්පත් මෙතෙක් සම්පත් තිබැදේ නිවුවූ බතෙහි වටර දුටුවාදයි කියා මට බත් නැති හෙයින් මුළුගේ බත්කන්ට ආයේ නොවමි බොහෝ කාලයක් පැවත ආ දානය දැනුන් හෙයින් ඉදිරි ඇතිවුනු කෙණෙකුන් නොදෙනි එසේහෙයින් මුන් හික්මවන් ආමිකියා ගතුයන් ඇතුළව දිව්‍ය පුතුයේ මහත්ව සෝභායෙන් ආකාශයෙහි සිටායාහ. සිටානෝ එවිට එසේවිද මා ඉක්මවනනිසා ආසේක්සු සැබැව මෙතෙක් දවස දන්කුඩාකොට තුළුන්නේම් මෙතැන්පටන් මා පැවත ආ දානය කෙරෙමි කියා ගිවිසේසේය. ගතුයේ බොහෝ මනුෂ්‍යයන්ට දන්පින්කොට අපසේම දිව්‍යලේකයෙහි උපදවයි කියා අවවාදකොට ගතුයන් ඇතුළව දිව්‍යපුතුයේ තමන්ගේ දිව්‍යලේකයට ගියාය එවාරා මේ බිලාර කේෂිය ජාතකය නීමවා වදාලසේක. එසමයෙහි බිලාරකේෂිය සිටානෝ නම් දන් පින්කරන්නාවූ මේ හික්ෂුහාය. පංචිඛ දිව්‍යපුතුයේ නම් ආනන්ද ස්ථිවිරය, මාතලි දිව්‍යපුතුයේ නම් අනුරුද්ධ මහාස්ථිවිරය, සුරය දිව්‍ය පුතුයේ නම් මුගලන් මහාස්ථිවිරය. එසමයෙහි වන්දදිව්‍යපුතු නම් සැරියුත් මහාස්ථිවිරය, එසමයෙහි ගතුයේ නම් බුදුවූ මම්ම වේදයි වදාලසේක.